

Kvindeflid i Krisetid

*Hun rækker sine Hænder mod Rokken, Hun søger for Uld og Hør,
Fingrene tager om Tenen, hun bruger sine Hænder med Lyst.*

*Tæpper laver hun sig.
Hun er klædt i Byssus og Purpur.*

(Salomons Ordsprog. 31. Kap. 13, 19, 21).

BERLINGSKE AFTENAVIS har bedt mig skrive lidt om et Haandarbejde, som Læserinderne kunde sysle med i en Vinter, der staar i Tekstilmangelens og Hjemmeaftenernes Tegn. Opgaven er vanskeligt. Hvis der endnu er Stoffer og Garn paa Lager i et Hjem, har Husmoderen nok allerede sine Planer lagt for Anvendelsen heraf; over for Beholdningen af Klude og tilfældige Tøjrester har uden Tvivl tre forskel-

lige Kludeindsamlinger øvet deres Virkning, og angaaende Omstriknningen har vist de fleste fulgt de i Ugeblade og Aviser givne Anvisninger paa, hvad der kan gøres ud af det.

Prøver vi nu at søge Hjælp i Overleveringens Visdom og vender os mod Ordsprogene f. Eks., er det første, som rinder En i Hu naturligvis: „Nød kender nøgen Kone at spinde“, men ak! Selv dette slaar ingenlunde til i en Tid, da alle Spindestoffer er forsvundet fra det frie Marked. Hvor kan vi tage Ordsprogenes belærende Indhold til Følge, naar de glemmer at fortælle os, *hvorfra* vi skal faa noget at spinde af. De gør blot klart for os, at det blev betragtet som givet, at vore Formødre, som var nærmere tilknyttet Jorden end vi, kunde disponere over dens Produkter selv og var i Stand til at berede dem selv. En Følelse af Afhængighed sniger sig ind over os, for vi indser, at vi er langt mere ilde stedt i en Krisetid end de, og ved denne Erkendelse bliver vi rede til at sætte Kravene til vore Haandarbejder ned, indtil Fre-

den atter bringer os de rette Tekstil-emner tilbage i normal Mængde. — Og nu drister jeg mig frem med et Forslag om, at vi alligevel — Tidernes Ugunst til Trods — prøver paa at efterkomme Ordsprogene og begynder at lægge os efter Spinding — men dog saaledes at forstaa, at vi nøjes med at øve os i et dermed beslægtet Arbejde, nemlig *Tvinding*.

For alle Tilfældes Skyld maa her medgives en Forklaring: Ved *Spinding* forstaaer man en Proces, hvorved Emnet, det være sig Uld, Hør eller andet, vrides sammen til en fortløbende, enkelt Traad. Ved *Tvinding* derimod bliver to eller flere Traade lagt sammen og snoet i Retning modsat den ved Spin-

Haandten med
højrespunden
Traad.

ding anvendte. Derved bliver Traaden givetvis grovere, men tillige mere holdbar og i visse Tilfælde at foretrække, saaledes er f. Eks. det meste af det i Handelen værende Strikkegarn tvundet.

Men hvorfra skal vi da hente Traad til Tvinding i Garnmangelens Tid? Jo — det skal straks indrømmes, at Ideen kun er anvendelig for den, der endnu har gamle Trikotagevarer i Behold, Undertøj, Strømper og lign., som er fremstillet af saa fint Garn, at det ikke umiddelbart har fristet til Omstriking. Da to eller flere sammenlagte fine Traade er mindre bekvemme at arbejde med end sammenvundet Garn, skulde Fordelen ved Tvindingen være aabenbar.

Men hvor mange har vel en Rok? Ja — kun faa, og endnu færre ejer en saadan, som er i brugbar Stand. Det behøves heller ikke. Man klarer sig med en Haandten, der har den Fordel, at den ikke fylder generende i Lejligheden, og den koster praktisk talt ingen Ting. Haandtenen bestaar af en lige Pind, som f. Eks. kan være 45 cm lang, $1\frac{1}{2}$ cm i Diameter foroven og let tilspidset nedad. Øverst forsynes Pinden med en Krog og ca. 10 cm derfra anbringes en saakaldt Tenvægt, d. v. s. en Skive, der fungerer som Svinghjul, Vægt alt i alt 50 gr eller lidt mere, men man bruger for øvrigt en tung Ten til en kraftig og grov Traad og en lettere til en fin Traad. Hele Apparatet kan være af Træ og er saa fordringsløst, at enhver nogenlunde nævenyttig Dreng med Lethed kan lave det til sin Mor og sin Søster i Sløjdtimerne.

Før man begynder at tvinde, lægges Nøgler af det Antal, man ønsker at arbejde med, i hver sin Skaal. Man binder Traadenderne fast til Tenen lige under Skiven, hæfter dem med et Kast omkring Krogen, og med venstre Haand fatter man nu

om Traaden et Stykke oven for Tenen. Tenens Rotationer fremkommer ved, at man med højre Haandfla-

de ruller den nedad Benet mod Knæet eller modsat, hvorefter den løftes op og roterer frit hængende i Traaden, indtil denne bliver haardt snoet; da fatter man om den med højre Haand ret tæt ovenfor Tenen, løsner Grebet med venstre Haand og fører denne let hen over et nyt Parti af Traadene. Snoningen følger da efter Haanden og samler dem til een. Naar et passende Stykke paa denne Maade er blevet færdigbehandlet, vindes Garnet op om Tenen tæt under Vægten, og Arbejdet gentages forfra som beskrevet. I Virkeligheden har den manuelle Færdighed, der skal indøves ved Brugen af dette beskedne Redskab, en Del tilfælles med den, der kræves ved visse Spil, f. Eks. Yo-Yo og Djævlespillet. Her manøvreres nemlig ogsaa med en roterende Genstand, og Spinding og Tvinding er afgjort lige saa morsomt som noget Behændighedsspil, og det kan gøres elegant. Kan vi forlange mere? Aa jo — her kunde maaske tilføjes dette, at der som bekendt kan være Beroligelse og Hvile i et manuelt rytmisk Arbejde — og afspændende Sysler kan vi vist alle have Brug for at give os af med i Tider, da mangt og meget nager og slider i Sindet.

Naar vi atter faar Materiale at spinde af, vil sikkert en Del have indset Værdien af at være blevet fortrolige med Brugen af et Redskab, der fra gammel Tid har haft sin Plads i ethvert Hus og burde have beholdt den. Det skulde ikke alene være Nytten ved at gøre Spildegarn anvendeligt i en materialefattig Tid, eller, at man f. Eks. i en Haandevending med en Ten selv kan sno en Snor til Montering af et Haandarbejde, man har i Gang — nej — Hovedformalet vil til Slut blive Spindingen, som da ogsaa er allermorsomst.

Det er vist efterhaanden blevet klart for mange, at det for en væsentlig Del er af Traadens Kvalitet og Karakter det beror, om vore Haandarbejder faar det Præg og den Charme, vi ønsker dem forlenet med, og det

er et Spørgsmaal, om det ikke inden længe bliver saaledes, at den, som virkelig ønsker at frembringe tekstile Produkter af Kvalitet, vil foretrække selv at behandle Materialet fra Bunden af.

Ejendommeligt nok er allerede en lang Række Haandarbejder, som vi helt eller delvis havde opgivet, atter blevet Genstand for Interesse, medens Spinding fremdeles dyrkes af relativt faa. Traadens Fremstilling er dog et primært Led i praktisk talt alle tekstile Frembringelser, og der er saaledes ingen Grund til at tro, at Væversken alene vil vide at værdsætte den haandspundne Traad; for Strikkersken f. Eks. vil den tilvisse have lige saa stor Tiltrækning. Mangen Gang er det for øvrigt ret smaa Garnmængder, der skal bruges, og man vil følgelig saa meget bedre kunne overkomme at ofre virkelig Omhu paa Behandlingen.

Men er der mon nu Mening i at regne med den praktiske Værdi af Spinding paa Haandten? Jo — hertil

kan svares forskelligt, bl. a. dette, at det selvfølgelig ikke er nogen forment at spinde paa en Rok, som kan arbejde hurtigere. Dette beror bl. a. paa, at Arbejdet her foregaar kontinuerligt, d. v. s. der kræves ingen Standsning, mens Traaden vindes op om Tenen, fordi dette sker samtidig med, at Traaden skabes. Men egentlig behøver der ikke være Tale om det ene eller det andet. Den passionerede Spinderske vil sikkert sige: „baade — og“, for har man først faaet Interesse for Sagen, faar man nok Lyst at gaa videre.

Og hvad Haandtenen angaar, da vil den i hvert Fald altid have sin Berettigelse alene i sin Fordringsløshed. Hvad dens Ydeevne angaar, bliver Sagen givetvis — ganske som ved andre Haandarbejder — afhængig af den Energi, enhver vil sætte ind paa at erhverve sig den nødvendige Øvelse. Hos primitive Folk lærer Børn efter Sigende undertiden at spinde allerede fra 3—4 Aars Alderen, og det siger sig selv, at en Færdighed

tilsvarende den, de saaledes er i Stand til at opøve, kan man ikke regne med at faa i en senere Alder. Men naar dette er indrømmet, maa det ogsaa fremhæves, at Tenen som saadan afgjort ikke kan regnes for et lidet effektivt Redskab. Præstations- evnen harendog lejlighedsvis paa sine Steder været meget høj. De indiske Musseliner, som nød stor Berømmelse, var fremstillet af Garner af overordentlig stor Finhed, saaledes f. Eks. Daccamusselinerne, der har Navn efter Bengalens forhenværende Hovedstad, hvor store Væverier for fine Bomuldstøjer florerede, til den moderne Industri slog dem ud. Traaden i disse Tøjer var saa fin, at der af 1 engelsk Skaalpund Bomuld kunde spindes en Traad, der var 250 engelske Mil lang. Dette foregik med en Bambusten af Størrelse som en Stoppenaal og tynget med en Lerklump. Da Traaden kunde blive for skør til at bære selv denne lille Ten, lod man Tenen rotere i en Muslingskal.

MARGRETHE HALD